JYX JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Reuter, Martina; Harjunen, Hannele

Title: Sukupuolentutkimus-Genusforskning siirtyy Jyväskylään

Year: 2018

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja & Sukupuolentutkimuksen seura, 2018

Rights: In Copyright

Rights url: http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en

Please cite the original version:

Reuter, M., & Harjunen, H. (2018). Sukupuolentutkimus-Genusforskning siirtyy Jyväskylään. Sukupuolentutkimus, 31(1), 2-3. https://sunsseura.files.wordpress.com/2018/03/st-lehti012018_paakirjoitus_web.pdf

Sukupuolentutkimus–Genusforskning siirtyy Jyväskylään

Martina Reuter & Hannele Harjunen

Sukupuolentutkimus–Genusforskning-lehden toimitus siirtyy tämän vuoden 2018 ensimmäisen numeron myötä Jyväskylän yliopistoon. Täällä lehdenteko jatkaa vuoden 2017 Sukupuolentutkimuksen päivien järjestämisen yhteydessä alkaneita ponnistuksia valtakunnallisen sukupuolentutkimuksen hyväksi. Otsikolla ”Sukupuolten ajat” järjestetyt päivät kokosivat yhteen peräti 300 sukupuolentutkijaa. Kutsuttuja pääpuhujia olivat Sirma Bilge (Montrealin yliopisto) ja John Tosh (Roehamptonin yliopisto) sekä UniPid-verkoston vieras, newdelhiläinen queer-tutkija akshay khanna. Pääesitelmien lisäksi paneelit, joissa käsiteltiin feminismin sukupolvia ja tulevaisuutta, sekä lukuisat työryhmät keräsivät runsaan yleisön, jossa myös Jyväskylän yliopiston opiskelijat olivat ilahduttavan hyvin edustettuja.

Jyväskylän yliopiston sukupuolentutkimukselle on ominaista monitieteisyys ja vahva verkostoituminen, joka ulottuu moniin oppiaineisiin ja tiedekuntiin. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen sukupuolentutkimuksen opintokokonaisuuden lisäksi Historian ja etnologian laitoksella on jo pitkään toiminut monipuolinen sukupuolihistorian tutkimuskeskittymä, jonka etabloitunut asema näkyy myös siinä, että johdatus sukupuolihistoriaan kuuluu pakollisena kurssina laitoksen pääaineopiskelijoiden opetusohjelmaan. Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitoksella tehdään sukupuolentutkimusta varsinkin kirjallisuustieteessä ja nykykulttuurin tutkimuksessa, jonka parissa tehty populismia käsittelevä tutkimus on yhdistänyt mielenkiintoisesti kulttuurin ja politiikan tutkimusta (ks. Palonen & Saresma [toim.] 2017). Myös kielitieteissä tehdään sukupuolentutkimusta ja tutkitaan esimerkiksi queer-lingvistiikkaa, kielen superdiversiteettiä ja sosiaalisen median sukupuolittuneita käytäntöjä (esim. Halonen & Leppänen 2017). Jyväskylän yliopiston liikuntapedagogiikka on puolestaan ollut mukana herättämässä tuoretta keskustelua liikunnan ja urheilun sukupuolittavista rakenteista (ks. Berg & Kokkonen [toim.] 2016).

Jyväskylän yliopiston sukupuolentutkijat ovat tehneet jo pitkään epävirallista yhteistyötä opetuksen ja tutkimuksen saralla. Vuonna 2016 humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan sukupuolentutkijat perustivat tämän yhteistyön pohjalle Kantti-verkoston, joka kokoaa yliopiston sukupuolentutkijat yhteiseen asiantuntijapankkiin ja vahvistaa näin oppialan monitieteistä luonnetta. Kantti-verkoston tutkijoiden aktiivinen osallistuminen Sukupuolentutkimuksen päivien järjestelytehtäviin loi edellytykset päivien laajuudelle, ja toivomme, että tämä monitieteisyys tulee näkymään myös lehden palstoilla.

Tämän numeron artikkeli kuuluu feministisen kirjallisuudentutkimuksen alaan. Riikka Ylitalo analysoi sukupuolen ja luokan esittämistä Aulikki Oksasen ja Marja-Leena Mikkolan lyriikassa, joka yhdistää aikakauden poliittisen ”käyttörunouden” ja esteettisesti suuntautuneen lyriikan muotokieltä. 1960- ja 1970-lukujen poliittiselle runoudelle oli ominaista sen läheinen suhde poliittiseen laululiikkeeseen, ja Ylitalo näyttää mielenkiintoisesti, miten monet Oksasen ja Mikkolan laulettaviksi kirjoitetut rooli- ja muotokuvarunot hyödyntävät lauluille ominaisia keinoja kuvatessaan naiskohtaloita, joita määrittävät sukupuolen ja luokan risteymät. 1960- ja 1970-lukujen poliittista runoutta on tutkittu vähän, ja sukupuolen rakentumista tässä runoudessa vielä vähemmän. Ylitalon artikkeli on tärkeä lisä suoma-

laisen feminismin historian tutkimukseen, johon Heidi Kurvisen ja Arja Turusen toimittama teemanumero tulee myöhemmin tänä vuonna syventymään lisää.

Tässä numerossa meillä on myös ilo julkaista kolme lektiota vuodelta 2017, jotka kertovat sukupuolentutkimuksen elinvoimasta eri oppiaineissa. Kaksi näistä tarkastelee eri tulokulmista naisten asemaa ja toimijuutta Tiibetin ja Nepalin vuoristoalueilla. Enni Mikkosen Lapin yliopiston sosiaalityön oppiaineessa tarkastettu väitöskirja tutkii naisten aseman muutosta nepalilaisissa maalaisyhteisöissä kiinnittäen erityistä huomiota niihin eettisiin ongelmiin, joihin sekä tutkija että kehitysyhteistyöntekijä, poliitikko tai aktivisti törmäävät toimiessaan näissä yhteisöissä. Helsingin yliopistossa tarkastettu Mitra Härkösen uskontotieteen alan väitöskirja puolestaan tutkii tiibetiläisnunnien toimijuutta kiinnittäen huomiota sukupuolen, uskonnon ja kansallisuuden risteämiin. Härkönen näyttää vakuuttavasti, miten hedelmällinen intersektionaalinen lähestymistapa voi olla uskontotieteellisessä tutkimuksessa. Molemmat väitöskirjat tuovat esille uskonnon merkitystä naisten toimijuutta vahvistavana tekijänä ja jatkavat näin sitä feminististä uskonnontutkimusta, jota varsinkin Elina Vuola on pitkäjänteisesti kehittänyt suomalaisen sukupuolentutkimuksen kentällä (ks. Ahonen & Vuola [toim.] 2015).

Kolmas lektio jatkaa Suomen vahvaa väkivaltatutkimuksen traditiota (viime ajoilta ks. Niemi, Kainulainen & Honkatukia [toim.] 2017). Satu Venäläisen sosiaalipsykologian alaan kuuluva Helsingin yliopistossa tarkastettu väitöskirja tutkii naisia väkivallantekijöinä. Venäläinen tutkii aihettaan käyttäen aineistonaan yhtäältä iltapäivälehtien uutisartikkeleita ja toisaalta vankilatuomiota suorittavien naisten kertomuksia. Analyysissaan hän kiinnittää huomiota toimijuuden, väkivallan ja feminiinisyyden paradoksaalisiin yhteenkietoutumisiin ja näyttää mielenkiintoisesti, miten feminiinisyys operoi eri tavalla iltapäivälehtien uutisoinnissa ja vankilatuomiota suorittavien naisten kertomuksissa. *Sukupuolentutkimus–Genusforskning* palaa tänä vuonna uuden väkivaltatutkimuksen pariin myös teemanumerolla, jonka kirjoittajakutsu löytyy tästä numerosta.

Numeron kaksi puheenvuoroa tarkastelevat Suomen 100-vuotisjuhlavuotta ja #metoo-kampanjaa. Ann-Catrin Östman pohtii sukupuolenhistorian näkökulmasta, miten Suomen kehitysvaiheisiin kiinnitettiin juhlavuoden aikana huomiota sanomalehdissä ja kaunokirjallisuudessa. Veronika Honkasalon puheenvuorossa tarkastellaan kriittisesti edelleen ajankohtaista #metoo-kampanjaa. Honkasalo pohtii maailmanlaajuisen kampanjan vahvuuksia ja rajoituksia ja nostaa esiin sen vaikutuksia suomalaisen yhteiskunnan näkökulmasta. Lopuksi kirja-arvioitsijamme pohtivat kahden uutuuskirjan valossa antroposeenin suhdetta feminismiin ja sinkkunaisten elämää erityisesti ajallisuuden ja ajankäytön näkökulmista.

Toivotamme hyviä lukuhetkiä!

Jyväskylässä 27.2.2018
Martina Reuter & Hannele Harjunen

KIRJALLISUUS

Ahonen (Jylhä), Johanna & Vuola, Elina (toim.) (2015) *Uskonnon ja sukupuolen risteyksiä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Berg, Päivi & Kokkonen, Marja (toim.) (2016) *Urheilun takapuoli: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus liikunnassa ja urheilussa*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Halonen, Mia & Leppänen, Sirpa (2017) 'Pissis Stories': the Self and the Other as Gendered, Sexualized and Class-Based Performance on Social Media. Teoksessa Leppänen, Sirpa, Westinen, Elina & Kytölä, Samu (toim.) *Social Media Discourse, (Dis)identifications and Diversities*. New York: Routledge.

Niemi, Johanna, Kainulainen, Heini & Honkatukia, Päivi (toim.) (2017) *Sukupuolistunut väkivalta: Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma*. Tampere: Vastapaino.

Palonen, Emilia & Saresma, Tuija (toim.) (2017) *Jätkät ja Jytkyt: Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino.